

A kapcsolatok fontosságáról

Könyvtárhálózatunk, a Pest megyei tanácsi hálózat dinamikus fejlődésének alapja az, hogy az MSZMP Pest megyei Végrehajtó Bizottsága 1977. szeptember 21-én önálló napirendként megtárgyalta – ezen a fokon az országban elsőnek – a megyei könyvtárhálózat helyzetét és fejlesztésének lehetőségeit. A határozat és az utána következő könyvtárpolitikai aktíválás felkeltette az irányítók érdeklődését a könyvtár, az olvasás dolgai iránt.

Már korábban is jó személyes kapcsolatot építettünk ki a helyi szervek vezetőivel, irányítóival. E határozat nyomán azonban zöld utat kaptunk a könyvtárpolitikai, könyvtárügyi döntések előkészítésében is. Irányító szerveink igényt tartanak arra, hogy egy-egy közigazgatási terület beszámoltatása előtt kifejhessük a könyvtárosok véleményét és javaslatokat is tegyünk.

Rendkívüli jelentőséget tulajdonítunk a testületi üléseknek, amelyeken rendszeresen részt veszünk. Azt tapasztaltuk, hogy ma már nem lehet csak úgy, általában anyagiakat követelni, szakmailag megalapozott érvekkel azonban még a korábban elzárkózó vezetőket is meg lehet nyerni a könyvtárak valós igényeinek kielégítésére.

A könyvtárosok és a könyvtárak fenntartói részére módszertani kiadványt adtunk közre arról, hogyan készítsék elő a könyvtári kérdéseket tárgyaló testületi ülést, mit tartalmazzon a beszámoló. Szakitottunk azzal az általános gyakorlattal, hogy a könyvtárosok a beszámolóban dicshimnusz zengenek az elmúlt évek munkájáról. Elvártuk, hogy saját fejlődésük bemutatása mellett településük könyvtári mutatószámait a járási, a megyei és az országos adatokhoz viszonyítsák. Csak ez ösztönözheti ugyanis a fenntartókat a jobb működési feltételek megteremtésére, a könyvtárosokat pedig az eredményesebb munkára. Megértettük a fenntartókkal, hogy a kedvezőbb működési körülmények megteremtéséért őket illeti az elis-

merés, övék a dicsőség, s hogy a településpolitikai nélkülözhetetlen eleme a könyvtár, az olvasási kultúra; mert hiába épül például korszerű iskola, ha a tanulókat nem tudjuk ellátni megfelelő számú és minőségű könyvvel, továbbá arról is meggyőztük őket, hogy hiába épül bármilyen csodálatos középület, ha a kultúra legfontosabb hordozója, a könyv még szerény hajlékot sem kap.

A könyvtárosok gyakran nemcsak aszerint ítélik meg a fenntartót, hogy milyen mértékben segíti a működési feltételek javítását, hanem aszerint is, hogy a helyi vezetők milyen gyakran járnak a könyvtárba, mekkorák az információs igényeik. Sokszor és sokan elfeledkeznek arról, hogy a *kezdeményezésért a könyvtáros a felelős*. Ha általában is fontos feladatnak tartjuk a könyvtári szolgáltatások népszerűsítését, még inkább fontos ez a helyi vezetők körében. Pályafutásom alatt ugyanis találkoztam már olyan könyvtárossal, aki a vezetőikkel való jó kapcsolatot megalkuvásnak, a hatalomnak való „lefekvésnek” tartotta.

Napjainkban gyakori az a vélekedés, hogy sem a szakmának, sem a könyvtárosnak nincs presztízse. Akadnak – és nem is kevesen –, akik ezt a véleményt kizárólag saját bérük, életkörülményeik alapján alakították ki magukban. Tapasztalataink azonban azt bizonyítják, hogy annak a könyvtárosnak, aki huzamosabb ideig dolgozik munkahelyén, szakmailag jól felkészült, részt vesz a közéletben (ha nincs társadalmi funkciója, akkor is), sokat adnak véleményére, nagy a befolyása a település irányítására. Presztízse semmivel sem alacsonyabb, mint az ottani orvosnak, jogásznak, pedagógusnak.

Régebben ilyen nézetek voltak túlsúlyban: „Miért kell minden évben annyi könyvet vásárolni? Olvassák a tavaly beszerzett könyveket!” „Nemsokára olyan méretű lesz az egyéni könyvvásárlás, hogy megszüntethetjük a könyvtárat”. „Pénzpocsékolás a fiókkönyvtár

létesítése, mert ez elkényelmesíti a távol lakó olvasókat”. „Miért siránkoznak ezek a könyvtárosok, hiszen amíg mások keményen dolgoznak, szerveznek, addig ők csak ülnek a melegben. Várják, hogy betoppanjon egy-egy olvasó, és közben cédulák között bogarásznak”. Napjaink kedvező szemléletváltozását bizonyítja, hogy egyre több helyen hangzik el: „A mi könyvtárunk a környék legjobb könyvtára”; „A könyv- és újságárak növekedése miatt csökken az egyéni vásárlás, ezért is nagyobb gondot kell fordítanunk a könyvtár fejlesztésére”; „A könyvtár eredményes munkája bizonyítja, hogy nem költöttük hiába azt a sok pénzt a könyvtárfejlesztésre”; „Eddig nem is tudtuk, hogy könyvtárunknak megyei viszonyításban ilyen kevés a könyve, ezen változtatni kell”; „Ez a könyvtár tényleg növekvő intézmény, nemrég bővítettük, és most újra bővítésre szorulna, legalább egy raktárhelyiségről kell gondoskodnunk”; „Most, hogy megtudtuk, mennyi a könyvtárosok fizetése, értékelhetjük igazán e misszionáriusi tevékenységet, mert ennyi pénzért hozzánk a tsz-be még az ajtón sem lépnének be”; „Igaz, hogy fontos volna ebből az épületből lakást kialakítani, ezzel azonban csak egy család lakásgondját enyhítenénk, azzal viszont, hogy a könyvtárat fejlesztjük, az egész települést szolgáljuk”; „A könyvtár helyzetét véglegesen megoldja az, ha a megüresedő állatorvosi lakást e célra alakítjuk át”. A szemléletváltozás következménye az is, hogy megyénkben évente 700–1000 négyzetméterrel növekszik a könyvtári alapterület.

A kapcsolatrendszer, a kapcsolatok fontos-

ságát, kialakítását az iskolákban nem tanítják. Ezt munkája során mindenkinek – sok-sok kudarc árán – saját magának kell elsajátítania. Mi szükséges ahhoz, hogy jó kapcsolatokat tudjunk teremteni, és hogy kapcsolataink ne lazuljanak? Egyebek között igazat mondjunk, eredményeink között igazat mondjunk, eredményeinket ne nagyítsuk fel, kudarcainkat ne kisebbítsük. Tudjunk a sikerélményben osztozni. Ne váljék gyakorlatunkká, hogy az eredményt csak saját magunknak könyveljük el, hogy gondjaink megoldatlanságáról mindenki tehet, aki él és mozog, csak mi nem. Kedvezőtlen tapasztalataink ellenére is előlegezzük mindenkinek a bizalmat. Ne ítéljük elhamarkodottan. Mások tetteinek megítélésekor gondoljunk arra is, hogy mit tennénk mi az ő helyében. Ismerjük és ismertessük fel a közös célt és azt, hogy nemcsak a település ad rangot a könyvtárnak, hanem a jól működő könyvtár is rangot ad a településnek. Kapcsolataink legyenek elvszerűek. Ne intrikáljunk senki, de különösen partnereink ellen, mert úgyis tudomásukra jut! Fontos a névnapki köszöntő, a társadalmi megbízatás, de ezekben ne a személyes érdek, a hiúság legyen az indíték. A hosszú távon végzett eredményes munka nemcsak presztízst eredményez, hanem meghozza az anyagi megbecsülést is. És végül: Ne kívülállóként bíráljuk azokat, akik felelősek helyzetünkért, hanem végcélunkat fel nem adva legyünk hajlékonyak és kössünk időnként egészséges kompromisszumokat is.

Békés György

a Pest megyei Könyvtár igazgatója

Kérdezz–felelek

Egy könyvtár vezetője kérdezi a fizikai dolgozók túlóradíjáról:

„A könyvtár egyik fizikai dolgozója jó munkájáért 1984. április 4-én – január 1-i visszamenőleges hatállyal – béremelést kapott. Most – 1985-ben – azt kéri, hogy a tavaly január 1. és április 4. közötti időben teljesített túlórákért járó magasabb díjazás és a kifizetett óradíjak különbözetét fizessük ki neki. Jogos-e az igénye, és ha igen, visszamenőleg mely időtartamra érvényesíthető?”

Válasz:

Az óradíj mértéke a munkabérhez igazodik, ezért a dolgozó követelése jogos. Az 1984 első három hónapjára folyósított bérkülönbözettel együtt a túlórák utáni díjkülönbözetet is ki kellett volna fizetni részére. A munkaviszonyból folyó igény – a *Munka Törvénykönyve* (Mt) 5. paragrafusa szerint – három év alatt évül el, tehát ebben az esetben is érvényes: az óradíjkülönbözetet visszamenőleg ki kell fizetni.

Halálozás. Febr. 22-én elhunyt **dr. Sáfrán Györgyi**, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának tudományos főmunkatársa, aki 1948-tól 1968-ig, nyugállományba vonulásáig dolgozott az Akadémiai Könyvtárban. Több publikációja jelent meg Arany Jánosról és unokájáról, Rozványi Erzsébetről. Az elmúlt húsz évben az Arany-levelezés sajtó alá rendezésével foglalkozott, s ő gondozta az Akadémiai Könyvtárban őrzött Arany-kéziratok katalógusát is. A *Történeti kutatások Kufsteinban. Czuczor Gergely rab-sága* című, Nádai Pállal közösen írt könyvét a közelmúltban ismertette a *Könyvtáros*.

Salgótarjánban február 18-án megkezdődtek a Balassi Bálint Megyei Könyvtár építkezésének tereprendezési munkái. A József Attila Megyei Művelődési Központban 1967-ben megnyitott könyvtár egyike volt az abban az időszakban épített, a szükségletekhez viszonyítva alultervezett, csökkentett beruházási összegből megvalósított könyvtáráépületeknek, s a gyorsan kinőtt székház helyett most *Finta József*, a Lakóterv Állami-díjas építész tervezett 5400 m² alapterületű új épületet Salgótarján nyugati városrészében. (Összehasonlításképpen: A miskolci megyei könyvtár 4600, a nyíregyházi 3400 m² alapterületű.) A Nógrád megyei Építőipari Vállalat által felépítendő új könyvtár előreláthatólag 1987-re készül el. – **Mezőkövesden** a városi könyvtár felnőtt-részlegének új otthonát a tervek szerint az ünnepi könyvhéten adják át rendeltetésének. A hatmillió forintból épített könyvtár egy új lakóépület földszintjén kapott helyet 364 m² alapterületen, az alagsorban pedig – ugyancsak 364 m²-en – raktárt alakítottak ki a jelenleg százezer kötetes állomány és a gyorsapadás tárolására. Az építkezés révén a gyermekek is jobb könyvtári körülmények közé jutottak, mert a régi, 312 m² alapterületű könyvtár a jövőben kizárólag a kis olvasókat fogja szolgálni. A könyvtár megváltozott elhelye-

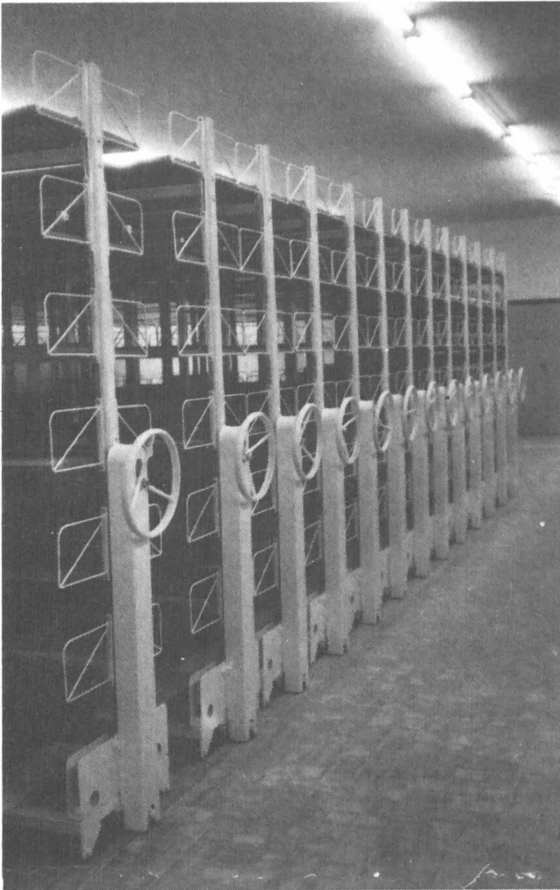
zésével kapcsolatban lehetőség nyílt három új munkatárs alkalmazására is. – **Sátoraljaújhelyen** a közgazdasági szakközépiskola számára könyvtárrá alakították át az egykori zárdaépület kápolnáját. A 128 m² alapterületű iskolai könyvtár félmillió forint értékű berendezését belsőépítész tervezte, és a helyi faipari szövetkezet készítette el. Az új könyvtár nemcsak az iskolai feladatok ellátására vált alkalmassá, hanem a város lakosságának rendezendő irodalmi estek, író-olvasó találkozók befogadására is. – A néhány éve épített és a varakozáson felüli érdeklődés következtében szűkké vált **Győri Városi Könyvtári Központ** 1984 decemberében a könyvtár alatti parkolóhelyiség egy részének beépítésével 140 m² alapterületű raktárhoz jutott. Az építkezési összeget költségtérítésnek belső átcsoportosításával teremtette elő a könyvtár, és bizonyos munkákat is – anyagbeszerzés, művezetés stb. – dolgozó végeztek. Így érték el, hogy a Fészeképítő GMK által kivitelezett bővítés négyzetméterenként mindössze kétezer forintba került. A Győri Városi Könyvtár 1985-ben tovább folytatja a parkoló beépítését, és az év folyamán hálózata is új egységgel gyarapodik: a Kun Béla lakótelepen felépül a második legnagyobb alapterületű, 300 m²-es, közös fenntartású, iskolai és területi ellátást egyaránt végző fiókkönyvtára. – A **Magyar Néphadsereg** néhány éve megkezdett könyvtárkorszerűsítési törekvéseinek újabb sikeres állomása két új könyvtár felavatása: 1984. nov. 5-én átadták rendeltetésének a Dobó István *laktanya* 265 m² alapterületű, 45 ezer kötetes könyvtárát; dec. 17-én pedig a *Kossuth Lajos Katonai Főiskola* új művelődési otthonában 456 m² alapterületen kialakított, 57 ezer kötetes könyvtárt avatták fel ünnepélyesen. – Február 1-én **Szegeden**, a Tanácsközösség útján levő egykori ifjúsági könyvtár helyén megnyílt a Somogyi Könyvtár önálló részlegeként működő, úgynevezett *hangoskönyvtár*, amely 300 kazettán prózai és zenés műveket, verseket, nyelvelveket bocsát helybeni használatra vagy otthoni kölcsön-

zésre a vakok és a gyengén látók rendelkezésére. A könyvtár látogatói közül egyszerre 24-en hallgathatják a különféle műveket, de a felvételeket levélkérésre a délföldi települések lakóinak is kölcsönzik. – A **Mezőfalvi** Mezőgazdasági Kombinát sismándi kerületében a MEDOSZ és a Fejér megyei SZMT Központi Könyvtár segítségével felújították és 80 m² alapterületűre bővítették a szakszervezeti könyvtárt, amelynek több mint ötezer kötetes állományában szakkönyvtári művek is találhatóak.

Februári értekezleti naptár:

13. Könyvkiállítással egybekötött szakmai tanácskozás könyvtárellátási és könyvtárhálózati együttműködési kérdésekről Sopronban, az Agroinform, az Erdészeti és Faipari Egyetem, a Győri Megyei Könyvtár, a Győri SZMT Központi Könyvtár, a Mezőgazdasági Könyvkiadó és a Könyvértékesítő Vállalat rendezésében; 22. A Hazafias Népfront Olvasó népért mozgalmi munkabizottságának olvasáspolitikai munkacsoportja által rendezett összejövetel a HNF Országos Tanácsának székházában az ünnepi könyvhéttel kapcsolatos kérdésekről; 28. Az Országos Könyvtárügyi Tanács elnökségének ülése a Művelődési Minisztériumban; az Egyetemi Könyvtárigazgatók Tanácsának ülése az Állatorvostudományi Egyetem Könyvtárában; A Művelődési Minisztérium sajtótájékoztatója az Országos Széchényi Könyvtár budavári épületében az OSZK építkezésének befejezésével összefüggő kérdésekről.

Könyvtára berendezéséhez ajánljuk

**MERABONA
és
TÉKA
típusú bútorainkat,
melyek
IRINGÓ
alvázra szerelve
tömörraktárak
berendezésére is
alkalmasak**

Gyártja: MEZŐGÉPIPARI

SZÖVETKEZETI

KÖZÖS VÁLLALAT, SZANY

Felvilágosítás, berendezési tervek, árajánlat készítése:

CAVALLONI GYÖNGYI

Budapest XI., Szakasits Á. u. 32/a. X. 95. 1119

Telefonüzenet: 663-226